

ՏԵՆԵԿԱՏՈՒ

مجلة جمعية القاهرة الخيرية الأرمينية العامة

ՏԵՆԵԿԱՏՈՒ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒՄԻՆ ԳԼՏԻՐԷԻ Հ.Բ.ԸՄԻՈՒԹԵԼՆ

المدير المسئول ا. صاروخان - شارع عماد الدين - تليفون ٥٥٦٣٦ - صندوق بريد ٧١٧ القاهرة

Է. ՏԱՐԻ

— ԹԻԻ Զ — Ե — Ը — ՆՈՅՆՄԱՐԵՐ — ԳԵԿՏԵՄԲԵՐ 1963

ԱՆՁՈՒԳԱԿԱՆ ՈՐԲԱԽՈՋ

Ռ Ո Ւ Բ Է Ն Հ Է Ր Ե Ա Ն

ԱՆԱԳԱՏԷՆ ԱԶԿՏԱԾ ԻՐ ՀԳՅ ՈՐԲՈՒԿՈՒ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Ռ Ո Ւ Բ Է Ն Հ Ե Ր Ե Ա Ն
ԱՆԱՊԱՏԻ ԽՈՒԶԱՐԿՈՒՆ

«Փրկեցէ՛ք սա 400.000ի հասնող որբերը, որպէսզի այս ազգը փրկուի» կը պատգամէր Մեծ Հայը՝ Գր. Զօհրապ, իր կսկծալի մահուան արիւնակների ցամբուն վրայէն... : Կասկ մըն էր այս պատգամը որ կը փոխանանէր վերապրող հայութեան բարբառոս թշնամիին եաթաղանէն նողապրած հայ սերունդներուն. ի՛նչ խօսք որ մեծ նահատակին այս հայրենական կոչիւն արձագանգ տուողը եղաւ, առաջին հերթին Հայկական Բարեգործական Ընդհ. Միութիւնը, որ իր կազմակերպութեամբ վարչական մեքենան լծեց այս փրկարար գործին եւ իր հայրենամուէր անդամներն ու անդամուհիները մղեց շինարար, կենսագործող, արդիւնաբեր աշխատանքի, ի խնդիր տարագիր վերապրող զանգուածներու ազատագրութեան: Եւ եթէ Բարեգործականի հազարատար անդամները իրենց նիւթական եւ բարոյական օժանդակութիւնը չսակարկեցին, եւ անօրէն մասնակցեցան բացուած հանգանակութեանց, կազմակերպութեամբ աշխատանքներու, ձեռնարկութեամբ հանդերձանատուութեան եւ առողջապահական եւ խնամատարական ձեռնարկներու, գտնուեցան այնպիսիներ ալ, որոնք իրենց հայրենասիրական բուն կիրքին գոհացում տալու համար տրամադրուեցան մեր բեկորներու հաւաքման վստահ եւ հայրենամուէր նպատակի իրագործման:

Եւ այս հայրենասերներու շարքին առաջին պայծառ դէմքը կը հանդիսանայ, Հ.Բ.Ը. Միութեան Ամերիկայի շրջանի անդամներէն Նոյնկիացի Ռուբէն Հեքեանը, որ իր առեւտրական փայլուն ձեռնարկը հաշուեյարդարի ենթարկելով, կը փութայ Մերձ-Արեւելք, կը զինուորագրուի Հայկական Լէգիոնին մէջ, սպայ, երբ ռազմական գործո-

ղութիւնները աւարտած եւ մեր յաւերժական թշնամին զգեմունուած է, կը լծուի հայահաւաքման աշխատանքին:

30 նոյեմբեր 1918ին, եգիպտոսի բարեյիշատակ Առաջնորդ Թորգոմ Եպ.ի ստորագրութեամբ մէկ հրահանգը ունինք մեր տրամադրութեան տակ, որ ուղղուած է ողբացեալ Հեքեանի եւ իր միւս երկու ընկերներուն — Մկրտիչ Եփրեմեանի եւ Կարապետ Սեֆերեանի — որոնք Սրբազան Առաջնորդ Հայրը կը յանձնարարէ.

- 1.- Այցելել բոլոր այն վայրերը, ուր հայեր կան. (Սուրիա եւ Պաղեստին)
- 2.- Ցրուած անհատները եւ խումբերը միացնել եւ տեղաւորել ծովեզերեայ եւ շահաստան վայրերու մէջ.
- 3.- Սարսափի ազդեցութեան տակ կտրունի կրօնափոխ եղածները անպայման վերադարձնել Մայրենի Եկեղեցւոյ գիրկը.
- 4.- Կազմել բոլոր տարագրեալներու կամ որբերու ընդհ. մարդահամարը, վիճակագրական մանրամասնութիւններով.
- 5.- Գործ հայրայրել տարագրութեւ վերադարձողներուն.
- 6.- Նպաստ ապահովել պետական պիւտնէն, տարագիրներուն եւ որբերուն.
- 7.- Անտէր մնացած որբերը ազգային որբանոցները փոխադրել.
- 8.- Յատուկ ուշադրութեան առարկայ ընել հայ որբերու վիճակը, բարձր վարչութեան օրով թրփական կամ գերմանական որբանոցներու մէջ գտնուածները գտնել եւ առանցին շէնքերու մէջ պատսպարել, որպէսզի հայ որբերը հայկական մրմուռութի մէջ ապրին ու մեծնան, հայ հսկողութեան ներքին:

9.- Ապահովել Ամերիկեան Կարմիր Խաչի նպաստի աջակցութիւնը հայ որբերու եւ կարօտեալներու համար:

Առաջնորդ Սրբազան Հօր այս հրահանգները գործադրելու համար, Հեքեան իր կարգին մեկնեցաւ եւ շրջեցաւ Հալէպ, Մուսուլ, Տէր Զօր, Ռաֆֆա, Եւայլն եւ իր զարմանալի յանդգնութեամբը եւ յարատեւութեան ոգիովը զինուած, հետապնդեց առա-

ջաղրուած նպատակները անվիատօրէն: Խիզախ, անվախ, մահը սչք առած այս նուիրեալը խուզարկեց ամբողջ Տէր Զօրի մահասփիւռ անապատը, եւ այն անիծեալ վայրերը, ուր մեր հարազատները հազար հազարներով կոտորուեցան կամ մահացան: Իբր թղթածրարը լեցուն է «փրկուածներու» ցուցակներով. հարիւրաւոր նամակներ կը վըլստան անոր մէջ անհատներէ եւ ազգային մարմիններէ, որոնք «փնտրուեցան» կ'ընեն իր միջոցաւը:

Իսկ ի՞նչ ածականներով կը պատուեն զինքը, հայ որբերու այս անմահ պաշտպանը. ահա նմոյշներ. Սարահենն Սրբազանն (Հանընէն) զինքը կ'անուանէ Հայ որբուկի խուզարկու հրեշտակ. ուրիշներ՝ Ազնիւ բարեգործ, ազատարար հայ որբերու. Ենապատի որբերու խուզարկու, Անճուէր հայրենակից, Ազնիւ եւ Սիրելի Հերոս, Ազնիւ Սիրեցեալդ ի Քրիստոս, Անճուէր խուզարկու, Ազնիւ եւ Ազգասէր Պր. Ռ. Հերեան, Եզակի բարեկամ Ազգին, Եւն. Եւն.:

Իսկ գնահատական նամակներ. որբա՛ն որ կ'ուզէք, այսպէս Հալէպի Ազգ. Միութիւնը, Գահիրէի Ազգ. Իշխանութիւնը, «Յուսարբեր»ը, Ամերիկայի Հայ Ազգ. կեդրոնը, Ռա՛ւկ. Ազատ. Կուսակցութիւնը, Ազգային պատրիարքարանը, Ֆր. Հանրապետութեան բարձր Գովիտերութիւնը եւն. եւն. ստորագրած են պատուաբեր գրութիւններ, որոնք կը պանծացնեն իր կատարած աշխատանքը:

Թափառիլ անապատները, մոռնել հարէմներէն ներս, Շէյխերու, պետական պաշտօնեաներու, ազդեցիկ մարդասպաններու, նախկին ռուսականներու եւ չէրէկներու բռնակարանները, որբուկ մը, երիտասարդ կին մը, աղջնակ մը փրկելու նպատակաւ եւ ամէն վայրկեան, կ'անքը վտանգելու զինով, գործն է մարդու մը որուն Հայրենիքի եւ Ազգին հանդէպ սնուցած սէրը խորունկ պաշտամունքի կը հասնի եւ զինքը կը մղէ անձնուիրութեան, զոհաբերութեան այս կարգի մաս՛ արարներու: Ահա՛ այսպիսի մէկն էր Հերեան, որուն յաւերժական յիշատակը

միշտ յարգանքով ու սիրով պիտի յիշուի վերապրող հայութեան կողմէ. Անշուշտ քէ հպարտ է Հ.Բ.Ը. Միութիւնը, որ իր շարքերէն տուաւ այնպիսի հայրենասէր եւ անկեղծ գործիչ մը, հերոսական խմորով բրծուած նուիրեալ մը, որուն կեանքին միակ մտանդութիւնը եղաւ անապ, հաւատարմօրէն անապ Մեծ նահատակի՛ն Գ. Զոհրասի պատգամին եւ փրկել կարելիութեան սահմանին մէջ Հայ որբերէն եւ տարագիրներէն մեծ քիւ մը:

Առաւել եւս հպարտ է Քարեգործականը անոր համար որ զիացաւ անմիջապէս հարազատ եւ անհուկօրէն զոհաբերող հայր տեսնել Հերեանի մէջ, զնահատել անոր հայրենասիրութիւնը, անոր ազգային գիտակցութեան բարձր ոգին. եւ սատար տանջիւստանայ բարոյապէս բարձր մտածանք ներապէս անոր բոլոր ձեռնարկներուն, այն անխախտ հաւատով որ մահաւանդ փրկուած որբուկները որպէս գիտակից հայեր իրենց աչքերը պիտի սեւեռին ապագային, վերածնունդ հայրենիքի լուսանախնայ աստղին եւ նուիրուին անոր յարահուն եւ տեսական վերելին:

Ս. ՇԱԼՃԵԱՆ

Գ Ա Լ Ե Ս Ե Ս Պ Զ Ա

Որպէսզի սրտիս յոյգերով ծփուն,
Մ'քին ամպերը էլ չքեւածեն,
Որ գծած համբին իմ լուսայորդուն,
Հողմերը մ'քին էլ չփոքորկեն,
Գե՛պ քեզ եմ ձգտում
Անհո՛ւն կարօտով,
Երկիր իմ շողուն,
Անաղարտ հոգով...

×

Որպէսզի երգն իմ ջե՛րս, յարդահասուն,
Ազա՛տ, անարգե՛լ հնչի յախտեան,
Որ հոգիս ձուլած վերելքիդ շողուն,
Փարուեմ քո կրծքին յուէտ անբաժան...
Գե՛պ քեզ եմ գալիս
Անհուն բերկրանքով,
Իմ տենչանքներիս
Երական նա՛ւթով...

Հ. Բ. Ը. Մ Ի Ո Ւ Թ Ե Ա Ն

Կ Ե Ա Ն Ի Ն Ո Ւ Գ Ո Ր Ծ Ը

ԿՏԱԿՆԵՐ ԵՒ ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Երախտագիտութեամբ կ'արձանագրենք 1962ի վերջին ամբանքուն եւ 1963ի առաջին կիսամեային ստացուած հետեւեալ գումարները:

Տոլար

ա. —	Հանգց. Սարգիս Մելիքեանի կտակը կրքական նպատակի համար	29.426.40
բ. —	Հանգց. Փիքըր Թերթեանի կտակէն	17.544.69
գ. —	Տոբ. Յովհաննէս Ծովիկեանի Յիշատակի Հիմնադրամի Յանձն.էն	16.886.97
դ. —	Գ. Կիւլպէնկեան Հիմնարկութեան, ի նպաստ Հ. Բ. Ը. Միութեան Պէշրուքի Գ. Յակոբեան Աղջկանց վարժարանի գիտական աշխատանոցին	7.500.00
ե. —	Տոբ. Մ. Վարժապետեանի նուիրատուութեան վրայ յաւելում	2.256.88
զ. —	Տիկին Տառնէզ Լիպանէ — Նիւ Եորք (Դուստրը նահատակ՝ Գր. Զոհրապի)	1.800.00
է. —	Տիար Սեդրակ Մեարապեան, Նիւ Եորք	1.600.00
ը. —	Նախագահ Տիար Ա. Մանուկեանէ	1.500.00
թ. —	Այվազի լուծեալ Հայրենակցական Միութեանէն	1.389.76
ժ. —	Հանգց. Միքայէլ Մարուկեանի կտակէն	1.286.99
ժա. —	Պր. Ֆրէնք Հոբերթ, Լոս Անձելըս	1.800.00
ժբ. —	Պր. Ճորն Թովմաս, Նիւ Եորք	1.000.00
ժգ. —	Տիար Օննիկ Թաղաճեանէ	1.000.00
ժդ. —	Փրոֆ. Գէորգ Ա. Սարափեանէ	100.00

85.091.69

×

Որպէսզի որդին իմ բոբովախօս,
Մեծանայ անբի՛ծ հայկական ոգով,
Որ օտարութեան կեանքը վշտահոս,
Զքեֆի հոգին բոնութեան տեհչով.
Գիրկդ եմ գալիս
Հայրենիք տես՝
Գանձերը հոգուս
Վերելիդ ընծայ...

ԳՈՀԱՐ ԳԱԻԹԵԱՆ

(Թեհրան)

ՄՓԻՒՌԻԱԶԱՅ ԿԵԱՆՔԸ ԵՒ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԸ

Զուիցերիա — Ժընև

ԶԱՐԵՉ ՊԷՅ ՆՈՒՊԱՐ ՈՉ ԵՒՍ Է

Ժընև. — Խորունկ ցաւով կը դռժենք մահը Միութեան սրտուոյ նախագահ Զարեհ Պէյ Նուպարի որ տեղի ունեցած է Զուիցերիոյ Ժընև քաղաքին մէջ, Օգոստոս 19ին: .

Այս տխուր անթիւր «Տեղակատու» ի խորագրութիւնը իր վշտալի ցաւակցութիւնները կը ներկայացնէ Այբի Տիկին Անաբել Պէյ Նուպարի, Այբի Տիկին Վահրամ Պէյ Նուպարի, Տիկին Նեվզիկ Նուպարի եւ Նուպարեան բարեհամբաւ դերդաստանի բոլոր սգակիր պարագաներուն եւ անդամներուն:

— Յունիսի Տին եւ Գին Ժընևի մէջ տեղի ունեցած է համարարանական քերթար: Այս սրտահուցեամբ Ժընևի հայ համարարանակաճաններու Միութիւնը կազմաւելելով է տաղաւար մը ուր ցուցադրուած են հայ մշակութի վերսրբեթալ վաներագրեր որոնք մեծ շահագրգռութիւն արթնցուցած են հանրութեան մէջ որ չափազանց խանդավառու է նաեւ հայկական ժողովրդական սրբերուն ի տես եւ համտեսած հայկական խոհանոցի համադամները:

Ժողովրդական սրբերուն հետ ցուցադրուած են հայկական զգեստներու նմուշներ: Այս ձեռնարկը շատ զնահասուած է եւ հայ ուսանողներու եւ զուիցերիացի հարաւորութեան միջեւ յարաբերութիւնները սերտացած:

Պիմիգա — Լիէժ

Հայաստանի Գիտութիւններու Ակադեմիային նախագահը՝ Վիկտոր Համբարձումեան, որ միանշարտօրէն նախագահն է Աստղագետներու Միջազգային Միութեան Լիէժ

Ժամանած եւ նախագահած է յիշեալ Միութեան Գործադիր կոմիտէի նիստերուն: Այս նիստերէն մէկուն մէջ սրտուած է յատուկ յանձնարարութիւն մը կազմել զբաղելու համար լուսինի ուսումնասիրութեամբ:

Ֆրանսա — Փարիզ

Յունիս 23ի կիշալի առաւօտ Փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ կատարուեցաւ հոգեհանդիսար պաշտօն Հ.Բ.Ը. Միութեան ուղարակելու հիմնադիր եւ մեծանուն բարերար Պօղոս Ժաշա Նուպարի, ինչպէս նաեւ ազգային բարերարներ՝ Ռափայէլ Մարկոսեանի եւ Ա. Էդմանեանի հոգիներուն համար:

Եկեղեցական արարողութեանց կը նախագահէր Եւրոպայի Հայոց Կաթող. Պատուիրակ Գեր. Տ. Սերվիլէ Արքեպիսկոպոս, որ իր քարոզին մ'ջ պանծացուց հանդուցեալներուն յիշատակը: Ներկայ էր հաւատացեալներու երախտողէտ բազմութիւն մը որուն մէջ կը նշմարուէին Այբի Տիկին Անաբել Ժաշա եւ Այբի Տիկին Վահրամ Պէյ Նուպար, ինչպէս նաեւ Հ.Բ.Ը. Միութեան Եւրոպայի Կեդր. Յանձնաժողովէն Տեարք, Վ. Էմէթեան, Հ. Թօփազեան, Պ. Պալլըճեան, Տարթ. Վ. Անդրանիկեան, Եղ. Սրբըրեան, Փարիզի մասնաժողովի անդամները, Երիտասարդաց Ակումբի տեսնապետ Ն. Հայթեան, Գլխաւոր Տիկինացի վրժ. Ե. անորէնուհին եւ մեր սանուհիներէն առաւելորակութիւն մը:

— Հ.Բ.Ը. Միութեան Փարիզի Երիտասարդաց Ակումբին թիւ 3 Տեղեւորութիւնը կը տեղեկանանք որ, հայ անձնատուրութիւն մը, որ չուրեր իր անունը հրատարակել 10.000 նո: Ֆրանքի նուիրատուութիւն մը ըրած է այս ակումբին, քաջարիւ չուր համար անոր ազդու ազդու զործունէութիւնը:

Մարտէյլ

Երկու տարի առաջ զնուած էր յարկա-
րածին մը, Մարտէյլի կեդրոնական փողոց-
ներէն մէկուն մէջ, Հ.Բ.Լ. Միութեան իր-
բեւ սրահ, զբառնեակ եւ ընթերցարան զոր
ծածելու նպատակով:

Այս անշուքեամբ բոլոր օրինական ձե-
ւակերպութիւնները վերջացած եւ քաղաքա-
պետական արտօնութիւնը ստացուած ըլլա-
լով, Յունիս 19ին կազմուեցաւ յատուկ
յանձնախումբ մը, որ պաշտօն պիտի ունե-
նայ սրահին ներքին փոփոխութեանց եւ
յարդարումի գործը զլուս հանելու: Այս սը-
րահին մէջ պիտի կատարուին նաեւ հարկեր-
էն դաստանդութիւնները:

Լիոն

Այս տարի, Յունիսի 30ին, փառայեղ
կերպով կատարուեցաւ Լիոնի նորակառոյց
եկեղեցիին օծումը եւ յարակից շէնքին պաշ-
տօնական բացումը: Յրանաական քաղաք -
ներէն մեծ թիւով ուխտաւորներ փութացած
էին Լիոն, ներկայ ըլլալու համար հաղուա-
գլխա եւ հոգեպարար հանդիսութեանց: Ա-
րեւմտեան Եւրոպայի կաթ. պատուիրակ
Սերովբէ Եպս. Մանուկեան, Անդլիոյ առաջ
նորդ Պատկ Եպս. Թումայեան եւ բազմա-
թիւ վարդապետներ եւ քահանայ հայերը
կատարեցին եկեղեցական հանդիսաւոր ա -
բարողութիւնները: Ս. Պատարագը բազմա-
ձայն երգեց պոլսեցիներէ կազմուած Կոմի-
տաս երգչախումբը, երգեստնի ընկերակցու-
թեամբ եւ Պր. Մարթէն Օֆլիպի զեկալա -
րութեամբ: Կաթ. Պատուիրակ Սրբազանը
կարգաց Վեհափառ Հայրապետին հեռագի-
րը, (որուն պիտի յաջորդէ սրբատառ կոն-
դակը) եւ յետոյ խօսքը ուղղեց հաւատաց-
եալ ժողովուրդին, կոչ ուղղելով խորհիւ շի
նելէ աւելի պահելու անհրաժեշտութեան մա-
սին: Օրհնեց նուիրատուները եւ յիշեց Փա-
րիզէն Պր. Կարապետ Յակոբեանը, որ մաս-
նակցած էր 10 միլիոն հին ֆրանս. ֆրանքով
եւ ստանձնած միաժամանակ Եկեղեցւոյ օծ-
ման կերահայրութիւնը, մասնակցելով մէկ
միլիոնով: Լիոնի ժողովուրդին եւ Միու -

թեան վարչութեան կողմէ, որոշուած է որ
եկեղեցին կոչուի Ս. Յակոբ. Ի յիշատակ
պատուական բարեբարին ծնողաց:

Ս. պատարագէն յետոյ, եկեղեցւոյ սը-
րահին կից սրահին մէջ սարքուեցաւ մաս -
նաւոր զինեձօն Ի պատիւ օտար հիւրերուն
եւ այլ հրաւիրեալներու: Իսկ կէսօրէ վերջ
ժամը 2.30ին Լիոնի ամէնէն մեծ պանդոկ-
ճաշարանին մէջ տեղի ունեցաւ ճաշկերոյթ
աւելի քան 150 ներկաներու մասնակցու -
թեամբ: Սերովբէ Սրբազան բաժակ առա -
ջարկեց Ս. Էջմիածնի անտասանութեան եւ
անոր արժանընտիր զահակալ Վեհափառ
Վարդէն Ա.ի համար: Եղան դարձաւ նուի-
րատուութիւններ որոնց մասնակցեցան Հայ
Մեծապետական համայնքը եւ ուրիշ յա -
մանտանութիւններ, եւ ղոյացաւ աւելի քան
հինգ միլիոն ֆրանք:

Ս. Յակոբ եկեղեցիին եւ յարակից շէն-
քին համար ծախսուած է շուրջ 80 միլիոն
ֆրանսական հին ֆրանք:

— Հայազգի ծանօթ Թատերադիր Ար -
թիւր Աղամովի նոր գործը «Ղի գարունը»
բեմադրուեցաւ Սէն Տընի քաղաքի Ժերար
Ֆիլիբ Թատրոնի բեմին վրայ: Այս Թատե-
րախաղը պիտի ներկայացուի վերստին եւ
Թատերախումբը պիտի այցելէ Պեւճիզա,
Զուիցերիա եւ այլ երկիրներ:

Իտալիա — Հռոմ.

Կիրակի, Ապրիլ 7ին, երեկոյեան ժամը
6ին տեղի ունեցաւ Ալամ Սաչատուրեանի
նուագահանդէսը, Սանթա-Չրչիլիա երա -
ժըլտանոցի սրահին մէջ:

Բացի պաւոյ հրաւիրեալներէն — Մի -
լանաւոր Աղամանեան, արբահայր Հապոյ-
Էան, իտալացի երաժշտադէտներ — ներկայ
էին Հռոմ ասրող հայեր եւ տեղացիներ:
Յայտադրին մաս կը կաղմէին իր Բ. Համա-
նուագը, դաշնակի քննչերթոն, «Գայեանի»
բեմապարէն երկու կտոր: Երկրորդ համա-
նուագը վերջնութեւ մասին խօսքը՝ «Որս -
կան աղբեր» ժողովրդական եղանակի հա -
մադրուած կրկնութիւնը յուղարկաւորական
մահերդ մը կը կաղմէր — սարտայի պահ
մը անկումի, ցաւի եւ թշուառութեան, —

ապա յաղթութիւնը տարած, յարութիւն անոնոց ժողովուրդի մը ցնծութիւնը, դան - ջերու համանուազ դողանջը՝ խորիտ ու փառահեղ կշռոյթով հոյակապ կոչուելու արժանի ամբողջութիւն մը կը կազմէր, ինչպէս բաւ Ծիրանաւոր Աղաճանեան:

«Գոյեանէ» բեմապարի երկու պարտ - նուազները մեծ անդեցութիւն դործեցին ներկաներուն վրայ, մանաւանդ խաղաղի ունկնդիրները, հմայուած եւ սկեւորուած սասը վայրկեան տեւող ծափերու եւ սքան - չացման կոչերու մէջ, սրահանջեցին շատ ծանօթ «Սուրբու պար»ի ունկնդրութիւնը: Հայ մեծանուն երաժշտագէտը ինչ ղեկա - վարեց նուագախումբը:

— Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք որ Ն.Վ. Ծիրանաւոր Աղաճանեանի քոյրը Տի - կին էլիզա, Պր. Ն. Խրուչչեւի միջնորդու - թեամբ Ախալցխայէն Հոռոմ ժամանած է, միանալու համար իր մեծանուն եղբոր: Տի - կինը այժմ կը բնակի քահանայապետական Լեւոնեան Հայկազնեան վարժարանին մէջ եւ իր յարկարածինը դարգարած հայկական ճաշակով: Տիկին էլիզա այլի է եւ զաւակ չունի: Քառասուն տարիներու բաժանումէ մը յետոյ սիրակարօտ հարսգրտներ այսպէս միացան խտրական երկինքին տակ Գարնա - նային առաստ մը:

Յունաստան — Աքէնի

— Քոքիւնիոյ արուարձանին մէջ Հ.Բ. Բ. Միութեան կողմէ դնուած է զպրոցական նոր շէնքը, որ ունի բազմաթիւ սենեակներ, մեծ սրահ մը, խոհանոց ու պարտէզ, 1730 քառ. մետր տարածութեամբ:

Հ.Բ.Բ. Միութեան սեփական շէնքով օժտուած 12րդ զպրոցն է սոյն վարժարանը:

— Մայիս 19ին, Կիրակի, տեղի ունե - ցաւ Աթէնքի Հայ Կաթողիկէ Երիտասարդ - ներու ՕՐՈՒԱՆ տօնակատարութիւնը եւ Ա - ոսջնորդարանի նորակերտ սրահին բացման հանդիսութիւնը, ազգայիններու խումբ բազ մութեան մը ներկայութեան: (Հ.Կ.Ե.Մ.)ի երդչախումբը, ղեկավարութեամբ Ժագ Զա - քարեանի հնչեցուց հելլէն քաղերգը, որուն յաջորդեց Գեր. Խանցեան վարդապետի բաց

ման խօսքը, մեր օրերու երիտասարդու - թեան աւելի կրօնաբարոյական եւ հայրե - նասիրական հիմեքու վրայ հաստատ մնա - լու անհրաժեշտութեան աննշուխեամբ:

Երիտասարդացէն Պ. Պողոս Շամէս ու - դերձով մը հանդէս եկաւ: Արտասանեցին, Օր. Ռ. Պետոյեան «Վաղուան Հայերը» Օր. Միլիքուհի Չեքքեղեան «Ուխտ Արարատեա - ն»ը (Ա. Ծառուկեան) զուերգ մը՝ Սըր - ուանձտեանցի Յայրապիներ, կատարեցին Թ. Գարանձեան եւ Օր. Շաքէ Ղառնը: Պ. Գոնտաղձեան մեներգեց Ռ. Մ. «Վարդը եւ բլբուլը», դանակի ընկերակ - ցութեամբ Օր. Է. Ճէրբեանի: Երգչա - խումբը դարձեալ հանդէս եկաւ «Կողբայ երան սէլերը», «Հոյ, Նաբան իմ», «Չինա - րի ծառը», «Շուշը» իմբերդներ հնչեցնե - լով:

Բանաստեղծ երիտասարդ մտաւոր Յակոբ Ընլալեանը, որ գեղեցկօրէն վերլու - ծեց երիտասարդի մը ձեռք ձգելիք առաքի - նութիւնները, օրինակներ քաղելով մեր պատ մութեան էջերէն: Ներկայացուցաւ «Հնա - րամիտ վարձակալ» դանշտը: Հանդիսը վերջ գտաւ դասական պարով մը:

— Ապրիլ 24ին, կէսօրէ վերջ Հ.Բ.Բ. Միութեան Մեջնի սեփական վարժարա - նի սրահին մէջ տեղի ունեցաւ Ապրիլեան նահատակներու յուշասօնը:

Սրահին ճակատը դեռեղուած էր վեհա - շուք մահաբեմ մը որ կը խորհրդանշէր ան - ծանօթի շիր'մները մեր նահատակներուն — բնդերու դուած սեւ շղարչներով: Ներկայ էին Առաջնորդական Տեղապահ Տէր Մեսրոպ Ա. քէնյ. Տէր Յակոբեան, որ կը նախագահէր սղահանդէսին, ոչ սկսաւ «Անոնց համար» սգերգով:

Կրթական հսկիչ Պր. Յ. Վարժապետ - եան վերլուծումը ըսաւ եղեանի անցուղար - ձերուն եւ ապա ներկաները հրաւիրեց յո - տընկայս լուսութեան նահատակներու յիշա - տակին: Տեղի ունեցան մէջ ընդ մէջ Աս - րիլեան Եղեանի ձօնուած արտասանութիւն - ներ, յառեակ մը, իմբական ապաւորիչ ե - լովքներ եւ հարձակոցուն իմբերգներ: Նա - խագահ Տէր Հօր օրհնութեան խօսքով հա -

աքոյթը փակուեցաւ:

Թեսաղոնիկէ (Սելանիկ)

Հ. Թատերակրան-Մշակութային Միութեան կողմէ, 27 Մարտին կազմակերպուած էր հաւաքոյթ մը, ուր մասնաճիւղիս Ատենապետ Պր. Ա. Գպրղլեան յուշարարն խօսեցաւ հայ բանաստեղծութեան մասին, նպաստելու ունենալով զայն ճանաչելու օտար լարացիներուն յաճախող մեր երիտասարդութեան:

Ատենախօսը արտասանեց յունարէնէ թարգմանուած հայերէն քերթուածները, մեկնաբանեց եւ անոնցմէ ոմանք բաղդասեց նոյն նիւթերու վրայ դրուած օտար քերթուածներու հետ, ցոյց տալով անոնց խորքի եւ ձեւի գերակայութիւնը:

Արդեւնքը եղաւ յաջող: Հայկական քերթուածները խորապէս տպաւորեցին ներկայները, մանաւանդ նորահասները: Այս առթիւ ներկաներուն բաժնուեցան 22 բանաստեղծներու պատկերները, ընտիր գրուածքներէ նմոշներ եւ անոնց մասին հելլէն մամուլի գնահատական յօթերը պարունակող տպագրուած էջեր:

Թուրքիա —

Կ. Պոլիս.— Մարտ 9ին, Էսալեան Ստեփան Միութեան հանդիսարանին մէջ տեղի ունեցան Տնօրէնուհիներ՝ Տիկ. Ա. Մարտիկեանի եւ Օր. Ար. Չալքեանի բանաստեղծութիւնները, որոնց ներկայ եղաւ Սրբազան Պատրիարք Հայրը: Ներկայ էին նաև Իսահակ Վրդ. Ղազարեան, Փորթուկալի հիւպատոսը՝ իր տիկնոջ հետ, վարժարաններու տնօրէններ, ուսուցիչներ, եւ ծնողներու ստուար բազմութիւն մը: Տնօրէնուհիները առանձնապէս ներկայացուցին իրենց նիւթերը «Մանկավարժական նոր մեթոտներու» եւ «Լեզուի մը դասուանդական եղանակ»ին մասին, շօշախելի օրինակներով համեմուած: Ներկաները շատ լաւ տրպաւորուեցան այս զոյգ բանաստեղծութիւններէն:

— Մարտ 10ին Շան շարժապատկերի սրահին մէջ, տեղի ունեցաւ Քաղաքապետական նուազախումբի հերթական համերկը,

որուն յայտագրի երկրորդ մասին, Կրիկի Գոնչերթոյին մենակատարն էր դաշնակահար Հերման Միսքեանն, որ իր նուագով հմայեց բոլոր ներկաները եւ յայտագրէն դուրս նուագեց Արամ Սաչատուրեանի «Սուրերու պարը», արժանանալով ներկաներուն անվերապահ գնահատանքին:

— Սկիւտարի Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ Օծումը.— Սկիւտարի Ս. Խաչ Եկեղեցին ունի մօտ 300 տարուան անցեալ մը: Վերջիննութիւնը կատարուեցաւ 300.000 լիրայ ծախսելով, որուն կարեւորագոյն մասը հողացի Գալուստ Կիլլիգնիկեան Հիմնարկութիւնը: Բազմաթիւ աղաքիներ կեղեցւոյ բարեկարգման ծախքերը հողացին, իսկ թաղեցիները նուիրատուութիւններով իրենց մասնակցութիւնը բերին այս զեղեցիկ գործը պուխ հանելու համար:

6 Ապրիլ 1963ին, նախքան երեկոյեան երգեցողութիւնը Ամենապատիւ Շնորհք Սրբազան Հայրը, Շահան եւ Խոսրով վարդապետներու եւ Շաւարշ եւ Թաթուլ քահանայ Հայրերու ընկերակցութեամբ օծումը կատարեց ակադ. եւ քովընտի խորաններուն եւ խորհրդանոցին: Կիրակի օր, 7 Ապրիլ, Ծաղկազարդին, հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատոյց Տէր Խոսրով Մ. վրդ. Ճաշու Գիւրքը աշխարհաբար կարգաց Սրբազան Պատրիարք Հայրը: Երգեցողութիւնները կատարուեցան Սկիւտարի միացեալ երկսեռ կազմին կողմէ, դեկավարութեամբ Ժիրայր Ասլանեանի Եկմախան քառաձայնով: Եւ Սրբազան Պատրիարք Հայրը խօսեցաւ շինիչ քարոզ մը բնաբան ունենալով «Իբրեւ եմուտ Յիսուս յերուսաղէմ, զզբողեցաւ ըտղաքն ամենայն, եւ ստէ ո՞վ իցէ սա»:

Կիպրոս — Նիկոսիա

Յունական անկախութեան տօնին առթիւ տեղի ունեցող տարեկան միջազգային աթլետիկ մրցումներուն՝ այս տարի մասնակցեցան Հ.Բ.Ը. Միութեան Մեկոնեան կիթ. Հաստատութեան մարզիկները եւս:

100 մեթր վազքի առաջնութիւնը խլեց

Զարեհ Արզումեան, երեք քայլ ուստումի մէջ եւս Արզումեան ըլաւ ամէնէն մեծ անակընկալը, երբ իրագործեց 12·28 մեթր ուստում մը:

Գունաի արձակման մէջ Զոհրապ Պետրոսեան 11 մեթր 99 դրուակով երկրորդ տեղը:

80 մեթր արդեարչաւի մէջ Նշան Զեհնեան երկրորդ հանդիսացաւ 12·7 երկվայրկեան ժամանակով մը:

Մէկ քայլ ուստումի մէջ՝ Յակոբ Վարդանեան երկրորդ հանդիսացաւ, իր 6·10 մեթր արդիւնքով:

Լառնագաւ — Հ.Բ.Լ. Միութեան 57րդ տարեդարձի հանդէսը տեղի ունեցաւ Մայիս 12ին ժամը 10·30ին, տեղւոյն հայկալեան վարժարանին մէջ:

Հանդէսի բացումը կատարեց տեղական մասնաճիւղի ատենապետ Պր. Կարապետ Փափազեան: Օրուան բանախօսն էր Պր. Ներսէս Թաճմամեան որ Հ.Բ.Լ. Միութեան ամփոփ պատմականը ընկէ Լաք, վերջին հարիւրամեայի հայ կեանքին ամէնէն օգտակար եւ հանրամուկը կազմակերպութիւնը նկատեց Հ.Բ.Լ. Միութիւնը: Գործադրուեցաւ պատշաճ յայտագիր:

Լիրանաւ — Պէրթուք

Հ.Բ.Լ. Միութեան Հ.Ե.Ը. Մշակութային կեդր. յանձնախումբը սարքեց հանդէս մը՝ երգի ու պարի որ տեղի ունեցաւ Յունիս 28ին 29ին եւ 30ին Յովակիմեան Մանուկեան վարժարանի Գալուստ Կիւլաքեան Սրահին մէջ, նախադասութեամբ Տիկ. Նինա Ճիւղեանի:

Ճոխ յայտագիրը կը բովանդակէր (Ա. մաս) բացի պատիւան քայլերգէն, երեք խմբերգ, հինգ խմբապար, մէկ մենեղ մէկ խմբանուագ. երկրորդ մասը ունէր չորս խմբերգ, հինգ խմբապար: «Հոյ-Նորան իմ» երգուպարով մերժացաւ հանդէսը ընդհանուր ոգեւորութեան մէջ: Բոլոր դերակատարներն ու դ'կալարները արժանացան բնդհ. զնահատութեան:

— Տիկ. Սոնա Միլասեան-Մանուկեան Պէրթուքի հայութեան հանրաժանօթ երգ —

չուհին 1960ին մեկնած է Իտալիա, իր արուեստը կատարելագործելու: Յունիսի քաղաքին շնորհալի երգչուհին ներկայացած է Պելճիզայի երաժշտական միջնակարգի ամէնակարելոր մրցումին եւ փայլուն յաղթանակ մը տարած է, դասական կազմի միաձայնութեամբ դասուելով առաջին՝ ի շարս ամէնազգի երգչուհիներու: Պելճիզական սամուլը զովասանական տողեր նուիրած է մեր հայրենակից Տիկինին:

— «Վահան Թէքէեան» վարժարանը, իր գոյութեան 10 տարուան ընթացքին արւած է 245 շրջանաւարտներ: Այս տարուան իր հունձքը եղած է 43 երկուս շրջանաւարտներ, որոնց վերջախնէներու բաշխումին հանդէսը տեղի ունեցաւ 6 Յուլիսին իտուն բաղմութեան մը ներկայութեան: Հայերէն լեզուի «ՄԻՏՅԱՆ Տէր Պետրոսեան» մրցանակին առաջին պարգեւը 50 լիբանանական ոսկին ստացաւ Յարութիւն Մակարեան (աւարտական) իսկ Բ. մրցանակը՝ 25 լիբանանական՝ Նորա Գաֆթիկեանը:

Սուրիա — Գամաաիս

Կիրակի 26 Մայիս, երեկոյեան ժամը 6ին, Հայ Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ կից՝ Ամինեան աշահին կից տեղի ունեցաւ Անարատ Յուրթեան Գոյրելու ամակերջի հանդէսը: Ներկայ էին բարերար Ժան Գուտաի, Տիկինը, վարդապետներ եւ մայրապետներ, ինչպէս եւ ծնողքներ եւ բարեկամներ:

Հանդէսը սկսաւ սոսիսական քայլերգով. գործադրուեցաւ զեղարուեստական կոկիկ յայտագիր մը: Փոխն ի փոխ լսուեցան երգեր, արտասանութիւններ եւ խմբերգներ, հայերէն, արաբերէն եւ Ֆրանսերէն: Յայտագրի բնոյթը բաժնեկերպ եղան հայրական «Սերիմքի» պարը եւ հայերէն արամախօսութիւնը: Օր. Արմենուհի լաջողապէս արտասանեց Հոյս Կահան Բովահանեանի «Բերէք ինձ դասն»ը: Գեր առեյի ժողովրդապետին շնորհակալութեան խօսքերով փնտրուեցաւ հանդէսը, ուղղուած նախ բարերար Ժան Գուտաի, որուն շնորհիւ սրբոր հաւկաթ. համայնքը տէր է քաղաքին յայտագոյն կրթական շէնքին եւ թա-

աւրական սրահին, հանդէսի կազմակերպիչ դատարարակ քոյրերուն եւ հանդիսականներուն:

Հիւսիսային Ամերիկա

Ամերիկա.—

Հ.Բ.Ը. Միութեան Կեդր. վարչութիւնը կը գուժէ կսկծալի մահը իր նախկին երկարամեայ մեծանուն նախագահ եւ ապա պատուոյ նախագահ եւ բարերար անդամ Հ.Բ.Ը. Միութեան որ տեղի ունեցաւ 1963 Նւստիմբեր 24ին Լարչմոնթի իր բնակարանին մէջ — Նիւ Եորք — յուղարկաւ — բուխիւնը կատարուեցաւ Սեպտեմբեր 26ին լնասանեկան սեղմ շրջանակի մէջ:

Միացեալ Նահագրւ. — Նիւ Եորք

Հ.Բ.Ը. Միութեան փառատունը տեղի դի ունեցաւ Աւրիլ 28ին, Նիւ Եորքի Հանթըր Գոլէճի հսկայ սրահին մէջ: Յայտագիրը իր զանազանութեամբ, ըսւ մտածութեամբ եւ պատրաստութեամբ եւ զործադրութեամբ ճշգրտութեամբ եւ կանոնաւորութեամբ:

Թիւրքմանա Կազին եւ Նիքոլայ Փեթրով աւարցին ուսանելուն ժողովրդական պարեր: Ե կրակէ Նուրեան աբտասանեց Չարենցի «Հայաստան»ին լեքթուածը, իսկ Վահան ԲՅճեկանի Եկեղեցին Հայկականը կարգադրուեցաւ: Վարդապետի ետեւին երգահանի նուագածութիւնը կ'ընկերանար զյժբանաստեղծութեան: Արթին Պարստեանի նուագախումբը նուագեց զանազան կտորներ: Օննիկ Հէրսընի առաջնորդութեամբ Կոմիտաս եղջարումը, որ կը բաղկանար (Ն) անդամներէ, երգեց Երևանի զինեմբը եւ Սարգիս հովին մեռնիմը կատարեալ յաջողութեամբ: ձորճ Մկրտչեան, ուսով, կատարեց «Մայր Արաբսի արիքով»ի նուագածութիւնը խորունկ զգացումով եւ զատկան ձեւով մը մեկնաբանեց:

Օր. Նուարդ Համբարեան հայկական արագով ժողովրդական մենագար մը կատարեց, իսկ Օր. Անահիտ Աճէմեան, ջութակի մտայ նուագեց Պաշտօնականի պարը, եւ Սարգաթէն կտոր մը, զաշնակի ըն-

կերակցութեամբ Օր. Հ. Գաբրիէլեանի Օր. Լիլի Չուգասպեան մեներգեց Վերտի «Տոն Գարլօ»էն, «Տոն Ֆաթալ»էն եւ Յարութիւնեանի «Երգեր ինձ համար»ը, այս վերջին կտորը ելեքորականացուց ամբողջ սրահը: Այս երգչուհին ունի ձայնի արտասայտական այնպիսի ուժեղ եւ սեղմ ձեւեր որոնք կը զինովցնեն եւ կը ողևորեն իր ունկնդիրները:

Պոսքըն.— Տիկին Մարգրին Թումասեան իր վաղամեա զաւկին՝ Սարգիսի յիշատակին, 1100 տոլար արժէքով թերթ ծալու մեքենայ մը նուիրեց «Պայքար» հասթեթի նոր տպարանին:

Չապէլ Աստուրի ծննդեան 100ամեակը.—

Հ.Բ.Ը. Միութեան Նիւ Եորքի Տիկնանց երկուսուս ճիւղի ժրպան տիկինները գրական երեկոյթով մը տօնեցին Չապէլ Աստուրի (Միպիլ) ծննդեան 100ամեակը, Մայիս 15ի զիշերը, Ս. Սաչ Հայց. եւ երեցիկն սրահին մէջ ընտիր բաղմութեան մը ներկայութեան:

Երեկոյթին պատու նախագահն էր ալեգարդ զլազլուսէր Չարուհի Գաբրիէլեան, որուն յուշերուն ընթերցումը ըսու Տիկ. Վալիա Սաչատուրեան: Տիկին Աննա Քիրքեճեան զբաւոր կերպով տուա իր աշակերտական յուշերը եւ Տիկ. Անիէլ Յովակիմեան կարգաց Միպիլի «Մենաստանին կոյր» եւ «Հայ Լեզուին»ը բանաստեղծ Յարկար Անտոնեան զեղահիւս ուղերձով մը ներկայացուց Չապէլ Աստուրը իբր բանաստեղծ, գրագէտ եւ հասարակական գործիչ-Գործադրուեցու զիջարուեստական յայտարարի: Ներկաները հիւրասիրուեցան սուրճով եւ կարկանդակով:

Ուստի մշակութային կեդրոնի կառուցման համար, տեղւոյն Սըր. Փրիչ Եկեղեցուց հօտը ձեռնարկած է եկեղեցիին կից շէնքի մը կառուցման, որ պիտի ունենայ 200 ոտք երկարութիւն եւ 70 ոտք լայնք, սենեակներ եւ սրահներ, հայերէնի դարձեթայգնեղու եւ էլիքալիտրեայ վարժարանին համար:

Այս կառուցումը պիտի արժէ 100.000 տոլար, որ ամբողջութեամբ հանգանակ —

ուած է:

— Երուզղաղէմի նուիրակ Կիրեղ վրդ. Գարեիկեան Ապրիլ 21ի Կիրակի օրը պատարագեց Ս. Փրկիչ Եկեղեցւոյ մէջ, առաւտեան ճայնասփիռութի կայանէն խօսեցաւ իր քօղովը, շահեկան անդեկութիւններ տալով Երուզղաղէմի մէջ Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ ունեցած ազգային դարբանը հաստատութեանց եւ անոնց վայելած իրաւանց մասին:

Երեկոյեան ժամը 7ին, Եկեղեցւոյ սըրահին մէջ, ստուար հաստացեալներու ներկայութեան, հայր Սուրբը մանրամասնօրէն նկարագրեց եւ պատկերներով ցուցադրեց 1500 տարիներու Հայց. Եկեղեցւոյ սրբավայրերը, եկեղեցիները Սբ. Յակոբայ ժառանգաւորացը եւայլն: Ան բացատրեց նաեւ միջագոյն տեսակէտով Ս. Երուսաղէմի մէջ Հայ Եկեղեցւոյ վայելած դիրքը եւ մեր իրաւունքները որոնք շատ աւելի են քան Լատիններու եւ օրթոտոքս ժողովուրդներու վայելածները: Յարտեց թէ Ս. Յարութեան տաճարին նորոգութեան ծախքը նշանակուած է 3 միլիոն տղար դումար որ հաւասարապէս պիտի բաժնուի երեք համա նքներու միջեւ (Հայ - Լատին, օրթոտոքս) Հայոց բաժինը՝ 1.000.000 տղարի մէկ երրորդը խոստացած է վճարել Գալաթա Կիւլպէնիեան Հիմնարկութիւնը, իսկ մնացեալը պիտի հայթայթէ բովանդակ հայութիւնը: Այդ օրը Ուստրի հայութիւնը իր մասնակցութեան բաժինը բերաւ Ս. Տաճարի վերաշինութեան ծախքերուն, նուիրելով 4000 տղար որ կարելի պիտի ըլլայ բարձրացնել անուագն 5000 տղարի:

Փրախտեմս.— Ապրիլ 28ի Երեկոյեան Ս. Սահակ եւ Ս. Մեսրոպ Եկեղեցւոյ սրահին մէջ տեղի ունեցաւ Հայ նահատակներու նուիրուած Յիշատակի Հանդէսը, զոր նախաձեռնած էր Առաքելական եւ Աւետարանական Եկեղեցիներու հովանաւորութեամբ կազմուած հայ մշակոյթի յանձնախումբը: Հասարկութիւն սկսաւ վերապատուելի Արսէն Ա. Կէօրեկոյանի դարբար աղօթքով: Ա. Խանոյեան անդերէն լեզուով ատենախօսութիւն մը ըրաւ վեր ատներով հա-

յոց կրօնասիրութիւնը եւ ազատասիրութիւնը դարեբու ընթացքին:

Պր. Շաւարշ Դապարեան (Ուստրէն) արտասանեց «Դէպի կառարինարանը» քերթրածը (Գեղամ Սարեան) խորագէտ ազգերով իր արտասանած բառերուն ուժգին արտօմութիւնը եւ խոսիլը, յուզելով ներկաները: Օրական գլխաւոր բանախօսն էր Պր. Տիգրան Յ. Պոյաճեան որ պատմականը ըրաւ հայ ժողովուրդի եղեւական անճիտման: Մեներդեց Տիկին Սիլվա Այվազեան (Կ. Պոլսէն) Արժ. Տ. Հայկ Քհնյ. Տօնիկեան երգեց յաւէտ սրտառու «Տէր Կեցո՞ն», որուն ներկաները մասնակցեցան յորոնկայս, եւ Տէր Հօր պահպանչէնով փակուեցաւ այս տպաւորիչ եւ լիցատակելի օրը:

Հարաւային Ամերիկա

Հայկական պատարագ Ռիօ սը Եանէյրոյի մէջ.— Մայիսի առաջին շաբաթը Սան Փաւլոյէն Ռիօ ժամանած է Հարաւային Ամերիկայի Հայրապետական պատուիրակի փոխանորդ Ծնորճք վրդ. Գասպարեանը, կտրելով 450 քիլ. ճամբայ: Մայիս 5ին Ծնորճք վարդապետ պատարագած է սուրիացիներու եկեղեցիէն մէջ, ի ներկայութեան 150 Ռիոյի հայերու, որոնց կէսը նախկին եղիպտահայեր են: Ծատեր խոստովանեցան եւ հաղորդուեցան: Ս. պատարագի երգեցողութիւնները կը կատարէին Սան Փաւլոյէն ժամանած երգիչներ:

Յաջորդ իրիկուն, Մայիս 6, եկեղեցւոյ կից սրահին մէջ իր հովուական խօսքը ուղղեց Ռիոյի հայութեան եւ խորխուսիչ տեղեկութիւններ տուաւ Սան Փաւլոյի հայ զազութին մասին եւ կոչ ըրաւ հաստարիմ մնալու մեր դարբար հաստքին եւ ազգութեան, ներշնչուելով վարդապետաց հերոսներու օրինակէն:

Սան Փաւլո.— Սան Փաւլոյի հայկական եկեղեցին բարեկարգուած է, ինչպէս եւ զպոցը որ այժմ ունի 310 աշակերտներ, որոնց 70ը մանկապարտէյի, իսկ 50ը նախապատրաստարան դասարանի մէջ: Մնացեալը բաշխուած է նախաժողովարանի չորս դասարաններուն եւ միջնակարգ վարժա-

բանի երկու կարգերուն միջև:

Հողեւոր հովիւն է հողեշնորհ Ենորհք վրդ. Գասպարեան, Աղեքսանդրիացի երբ — տասարդ եւ կորովի հողեւորականը, որ կը հովուէ նաեւ Ռիոյի գաղութը:

ՀԱՅՐԵՆԻ ԱՇԽԱՐՀ

Ելեխորակաւքը լեռներու վրայ — Երեւանէն առաջին ելեքորակաւքը հասաւ Սեւանայ լճի ափերուն մօտ, անցնելով 2000 մետր բարձրութիւն ունեցող լեռներու վրայով: Լեռներու մէջ տնտեսական յարածուն վերելքին հետեւանքով է որ անհրաժեշտ նկատուած է Երեւան-Սեւան ելեքորակաւքանցած երկաթուղի մը հաստատել:

— Իջեւանի մէջ աւարտեցաւ գորգէր գործարանի շինութիւնը: Հարիւրաւոր իրանցի հարկնետարձներ փափաք յայտնած են այս գործարանին մէջ աշխատելու որ տարեկան 750-000 քառակուսի մետր տարածութեամբ զանազան տեսակի գորգեր պիտի արտադրէ:

— 10-000 հայ մանուկներ եւ պատանիներ ներկայիս կը վայելեն ամառնային իրենց առձառնորդը զիւղերու եւ քաղաքներու մէջ: Մանուկները մասնաւոր «Վիլլա»ներու մէջ կը բնակին, թէ՛ կ'ուսանին թէ՛ կը դասնուն եւ պրոցրոներով աւելի լաւ է: Ճանչեան հարկնետի երկիրը:

Իսկ պատանիները կ'աշխատեն Միտիւթեան մեծ քաղաքները, իբրև գրասարճիկներ:

— Լենինականի մէջ համանուագային երաժշտութեան անդակաւ ստանօրեակը պիտի նուիրուի Սայաթ-Նուպի տարեգարհին: Նուագահանդէսներու յայտարարներուն վրայ մեծ տեղ կը դրուեն Աբամ Սաշատուրեանի, Ալեքսանդր Յարութիւնեանի եւ Կ. Օրբեղեանի գործերը:

— Մայիս-Նոյեմբերի ծննդեան 250ամեակին առթիւ, Երեւանի Ազգային հրատարակչական տունը հանրութեան համար պատրաստեց հատոր մը մեծանուն բանաստեղծի երգերէն, որոնք թարգմանուած են 12 զանազան լեզուներու: Այս գեղեցիկ հատորը կը բովանդակէ բանաստեղծին լուսագոյն

երգերէն 120 հատ:

— Հայկական Հանրապետութեան ժողովրդական երգիչ Արթուր Արտինեանը երկու օր յաջորդաբար Լենինկրատի պետական Ֆիլհարմոնիայի մէջ ելոյթներ ունեցած է, երգելով Վերտիլ, Եռամանի, Եռպէրի, Սքարլաթի եւ Ռ. Մելիքեանի բոմանները, բացառիկ յաջողութեամբ:

— Յուլիս 27ին թեհրանաբնակ հայ բեռադարձներու 20րդ խումբը հայկեփ մեկնեցաւ:

— Արմէն Տիգրանեանի յուշարձանին բացումը — Հայկական օվերաի դասական վարդէտ Արմէն Տիգրանեանի (1879-1950) յուշարձանին բացումը կատարուեցաւ իր ծննդավայրին՝ Լենինական քաղաքին մէջ: Պրոնդէ ա կարծբաքարէ շինուած յուշարձանը 6-5 մետր բարձրութիւն ունի: Տիգրանեան հեղինակն է «Անուշ» եւ «Դաւիթ Բէկ» օվերաներուն:

— Վազգէն Ծուլանեանի 60ամեակը: Մայիս 29ին Սրտասահմանեան երկիրներու հետ բարեկամութեան եւ մշակութային կապի հայկական ընկերութեան սրահին մէջ (Երեւան) բաղմաթիւ ազգային մշակոյթի գործիչներ հաւաքուած էին նշելու համար սիրելոքահայ անձնուոր գրող Վազգէն Ծուլանեանի ծննդեան 60ամեակը: Նախորդից բացաւ որդէտ Ստ. Կուրտիկեանը, իսկ Ծուլանեանի զբաղան վաստակի մասին զեկուցում ըբաւ Գեղամ Սեւանը: Ապա Վ. Ծուլանեանի մասին յուշերով հանդէս եկաւ Ծահէ Տատուրեանը եւ զնորասան Արման Կոթիկեանը, որոնք մտ'րիմները Էղած են հանդուցեալ դրամանագլան:

ՆՈՐ ՄԱՍՆԱՃԻՂԵՐ

Իրազ — Պաղտատ
Քաղաքական յաջորդական լրագարձութեանց հետեւանքով իրենց գործունէութիւնը դադարեցուցած Պաղտատի եւ Քէքքիկի մասնաճիղերը վերակազմուեցան: —
Պաղտատի մէջ ունինք 250 անդամ, իսկ Բերքուկի մէջ՝ 70:

Աւտրալիա — Սիւնի

Աւտրալիոյ հեռուոր զաղութն ալ ունեցաւ Հ.Բ.Ը. Միութեան մասնաճիւղ մը՝ Սիւնիի մէջ, որուն կարմը վաւերացուեցաւ Կեդր. վարչութեան կողմէ: Բարեգործա-կանի աշխատքը կը գտնուի Տիար Մ. Յակոբեանի ատենապետութեան տակ. պատուակալ նախագահն է Ասողիկ Եպս. Ղազարեան, իսկ Տ. Արամայիս քահայ. Միւրգոյեան սրբապետակալ փոխ-նախագահ:

ԱԲ ԱՅՍ ՄԱՍԻՍԸ

Ա՛յս ա՛յս Մասիսը...

Որից փափկում են սրտերը բոլոր
Երբ ինքը քար է:

* * *

Որ ջրակցնում է սրտերը մոլոր
Երբ ինքը... սա՛նն է:

* * *

Որ աշխարհներից հեռուոր-հեռու
Բոլոր հայերին ա՛յստեղ է բերում
Երբ ինքն... ա՛յստեղ չէ:

* * *

Որ միասնութեան քարո՛ղ է կարդում
Աշխարհում ցրուած հայերին անտուն,
Երբ... երկնեղբուս՞ծ է:

* * *

Որ մեծ սիրոյ պէս
Ոչ հեռանում է
Ոչ էլ գալիս է...
Ա՛յս ա՛յս Մասիսը...

ԳԵՈՐԳ ԷՄԻՆ

ԱՓԻԱԶԻՈՅ ԿՂՅԵՐԸ

Սեւ ծովու շրջանին մէջ ինքնապար Արխաղիոյ սահմաններէն ներս կապրին մեծ թիւով հայեր, որ Տրապիզոնի կողմերէն գաղթած են: Արհեստով ծխախոտագործ, մեր հաւրենակիցները իրենց նոր բնակա-վայրին մէջն ալ սկսած են կիրարկել իրենց արհեստը ինչպէս եւ կիրսոնի, նարինջի եւ մանտաբինի մշակութիւնը: Հիմնուած են հայկական դիւղեր, որոնք սկսած են հետընկեակ բարգաւաճիլ, հիւղակները փոխակերպուած են երկրորդական քարայրէն

տուներու: Արխաղիոյ հայերը իրենց տըն - տեսական յաջողութեան հետ ձեռք բերած են նաեւ լուսաւորութեան եւ մշակութային մարդերուն մէջ դասնատելի յատազգիմութիւններ: Արխաղիոյ դիւղերուն եւ քաղաքներուն մէջ կը գործեն 100% աւելի անարական, Լօթնամեայ եւ միջնակարգ հայկական դպրոցներ, որոնց լաւագոյնները հայ մըշակութի տարածման օժանդակ են: Հայ դիւղերէն շատերը ունին երգի եւ սարի համոյժներ, թատերական եւ գրական խումբակներ: Այժմ կազմուած է Արխաղիայի հայ դրոշներու միութիւնը: Մոխուրի մէջ վերստին հաստատուեցաւ հայրենական տպագրական կեդրոնը, ուր Արխաղիոյ պետական հրատարակչութիւնը լոյս ընծայեց երիտասարդ հայ դրոշներու գրական գործերը:

Եզիպտահայ կեանք

Ամենայն Հայոց վեհափառ Հայրապետը մեր մէջ: Գահիրէի հայութիւնը անձ - կազմին յուղումով կը սպասէր Ն. Ս. Օծութիւն վաղդէն Ա. Վեհին ժամանումին:

Եւ 2 նոյեմբերի Եարաթ օր ծովածաւալ հայ բազմութիւն մը օղբակայան փութացած էր, ողջունելու համար իր սիրեցեալ Հայրապետը որուն օղանաւը ժամը 3.55ին Գահիրէ ժամանեց: Հ.Բ.Ը. Միութեան երիտասարդացը ինչպէս նաեւ Հայ Գեղ. Միութեան եւ Կովանեան սրահի անդամները յատուկ ինքնաշարժերով հոն էին: Թեմիս Առաջնորդը, քահանայից դասը, աղային իշխանութիւնը, ուսուցիչն՝ ըր եւ լազմաթիւ ծանօթ դէմքեր, նոյնպէս ներկայ էին Նորին Սրբութիւնը ողջունելու եւ լարի դալուստ մտաթելու համար: Պատր է յիշենք մանաւանդ Հ.Բ.Ը. Միութեան անձնուէր անդամներէն եւ օղանաւային ընկերութեան պաշտօնատարներէն Տիար Յակոբ Էքսէրճեանը, որուն կարգադրութեանց եւ ջանքերուն շնորհիւ, Վեհափառին ի սրատիւ բացուեցան դահլիճին դուռները, ուր Նորին Վեհափառութիւնը պահ մը հրանդատացաւ: Եւ ինքնաշարժներու հսկայ թափօրով մը Վեհը առաջնորդուեցաւ Ս. Գր. Լուսա-

ւորիչ եկեղեցին ուր հաւաքուած էր հաւատացեալներու մեծ լազմութիւն մը, որուն բաշխեց Իր հաշրատական օրհնութիւնը: Կիրակի, 3 Նոյեմբեր 1963, Վեհ Ս. պատարագ մատոյց եւ իր հոգեշունչ քարոզովը միտիթարեց իր հօտը:

Իր օրհնարեք այցելութեան յաջորդող օրերուն, Ն. Ս. Օծութիւնը այցելեց մայրաքաղաքիս Հայ վարժարանները, — Հայ Գործարար, Գալուստեան, Նուպարեան, Մըլքեաններն — Հայ արեւմտեանը — Գեղարտեստասիրաց, Հայ յիշական Ընթերցարան, Յուսարեան, Կոկանեան, Նիւր Իսթ — «Այծեմնիկ» հանդատեան տունը, Նախագահեց Թեմիս Առաջնորդ Սրբազան Հօր յոբելինական հանդիսութեան եւ նաեւ այցելութիւններ ըրաւ Աղեքսանդրիոյ մէջ եւ Մըր. պատարագ մատոյց Կիրակի 11, Նոյեմբերին, Ս. Պօղոս Պետրոս եկեղեցւոյ մէջ: Վերջապէս, 13 Նոյեմբերին նախագահել վերջ Գալուստեանի ընդարձակ բակին մէջ Ազգ. իշխանութեան կողմէ արուած ողջերթի թէյասեղանին, յաջորդ օրը մեկնեցաւ դէպի Հնդկաստան:

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆՆ ԷՆՏ

Նոյեմբեր 6-ին, Գահիրէի Հ.Բ.Ը. Միութեանը, Բուրգերու մերձակայքը գտնուող քաղաքիս ամենաչեղ պանդոկներէն Մենա քաղաքի մէջ, ճաշկերոյթ մը սարքեց ի պատիւ Վեհ. Հայրապետին եւ իր հետեւորդներուն: Այս պատմական հանդիպումին ներկայ գտնուեցաւ Միութեանս պատուոյ նախագահ Գերշ. Մամբրէ Արք. Սիրունեան, վեթեւրան անդամները, Կեդրոնական յանձնաժողովէն, Գահիրէի վարչութեանէն, Համազգայինէն, Մամուլէն ներկայացուցիչներ եւ բազմաթիւ անդամներ Հ.Բ.Ը. Միութեան Գահիրէի կազմէն: Վեհափառ օրհնեց սեղանը, ճաշ սպասարկութեան միջոցին բաժակներ պարպուեցան Վեհափառին: Կենացը, Ս. Էջմիածնի պայծառութեան եւ յաւերժութեան համար, մեր շինարար եւ մեր ստեղծագործող ժողովուրդին մեծութեան եւ նորանոր նուաճումներուն համար:

Գահիրէի Հ.Բ.Ը. Միութեան ատենապետ Տիար Հայրապետն Քիւլճեան ղեկեցիկ ճառով մը բարի գալուստ մաղթեց Վեհափառին, ճարտարապետ Մազմանեան խօսեցաւ հայ ճարտարապետութեան ուսման թորոս թորամանանի յիշատակը պանծացնելով, Եղիշէ վրդ. կրօնաշունչ երգով մը մեզ վերացուց մեզ եւ վերջապէս Վեհափառը, իր հոգեշունչ խօսքերովը հրահրեց մեր ազգային եւ կրօնական զգացումները:

Ճաշէն վերջ Վեհափառը պոռչտ մը կատարեց դէպի Բուրգերը Իր հետեւորդներուն ընկերակցութեամբ:

Այնչեղի յիշատակ մը սոյլ հանդիպում մէջ գրոշմուած կը մնայ մեր հոգիներուն մէջ:

ՆԵՐԿԱՅ ՄԸ

**ԷՕԺԵՆ ԲԱՐԱՁԵԱՆ
ՈՉ ԵՐՈՒ Է**

Գահիրէի հայութիւնը դժբախտութեամբ ունեցաւ կորսնցնելու իր պատուական հայրենակիցներէն Տիար Էօժէն Բարազեանը, որ 9 Դեկտեմբերին, 1963 Կիրակի օր յանկարծական մահով իր մահկանացուն կնքեց Չամալէքի իր բնակարանին մէջ:

Հանդուցեալը ծնած էր 1887ին Իրմիրի մէջ: 1905ին ընտանեօք Աղեքսանդրիա հաստատուելով: Էօժէն Բարազեան կը յաճախէ տեղւոյն Պօղոսեան Ազգ. վարժարանը զոր լրացնելէ յետոյ կը յաճախէ Ալեքս. Գաթերին կրթարանը:

Նուիրեալ ազգային դործիչ, թեմական եւ քաղաքական Երկարամեայ անդամ, Կաթ. պատուիրակ եւ հիմնադիր Հայ Ազգային Հիմնադրամի, պարգևատրուած է Վեհ. Վաղդէն Ա. Հայրապետին Ս. Գր. Լուսաւորչի Ա. կարգի շքանշանով:

Ազգ. յուզարկաւորութիւն կատարուեցաւ 10 Դեկտեմբերին մեծ շուքով եւ մարմինը ամփոփուեցաւ Մարմինացի ընտանեկան դամբարանին մէջ:

Հանդիստ՝ իր յոգնաբեկ աճիւններուն:

'ԱՐՆԱԹՈՆ' ՊԱՏԿԵՐԱՍՐԱՅԻՆ ԲԱՑՈՒՄԸ

Շաբաթ, 7 Դեկտեմբեր, սինեմա Քասր էլ Նիլի կողքին գտնուող «Կալլերի Ախնաթոն»-ի բացումը կատարուեցաւ, ուր տեղի կ'ունենայ ձմեռնային առաջին ցուցասահմանը: Այս գեղեցիկ ձեռնարկին նախաձեռնութիւնը կը պատկանի հանրաժանութ արտեստողութեան Տիկին Յամիկ Պալլարեանի, որ իր բեմական ձիրքերուն կը միացնէ նկարչական գնահատուած տաղանդ մը: Հանդիսալսյրին բացումը կատարուեցաւ Գեղարուեստի անօրէնութեան հովանաւորութեամբ: Յուշադրուած էին եղբայրացի Ծճ ընտիր նկարիչներու գործերը, Հայ նկարիչներէն կը մասնակցէին Տիկ. Ռոզ Բա-

բաղեան, Տիկ. Նորա Իփէքեան, Տիկ. Յամիկ Պալլարեան, Սարուխան, Սամսոնեան, Զօրեան, Կոճաճանեան, եւ ողբ. Հրանդ Անդրանիկեանէն նկար մը:

Բացումին ներկայ էին պետական անձնաւորութիւններ, արուեստագէտներ եւ դես պանատանց պաշտօնողներ եւ մեր հոգեւոր պետը՝ Մամբէ Արք. Սիրունեան:

Տիկ. Պալլարեան անցեալ տարի սուսիր ցուցահանդէսը, որ շատ գնահատուեցաւ: Այս տարի ահաւասիկ հրապարակ կ'ըջնէ յանդուպն թայց շատ օգտակար ձեռնարկով մը որ անմիջապէս քաջալերուեցաւ տեղական մամուլէն եւ պետական շրջանակներէն: Եբանի՛ թէ Տիկ. Պալլարեանի օրինակը վաբակէջ ըլլաք եւ մեր ազգայինները հայ եւ արաբ գործակցութեան նոր ուղիներ ստեղծէին...:

Հ.Բ.Ը.ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑԻ ԾՐՋԱՆԱԿԱՐՏ ԱՆԴԱՄՆԵՐԸ 1962-1963

ԿՐԹԱԿԱՆ ՏԱՐԵԾՐՋԱՆԻ

Վահրիանի Արսեան
Ամերիկէն Միջըն վրժ.

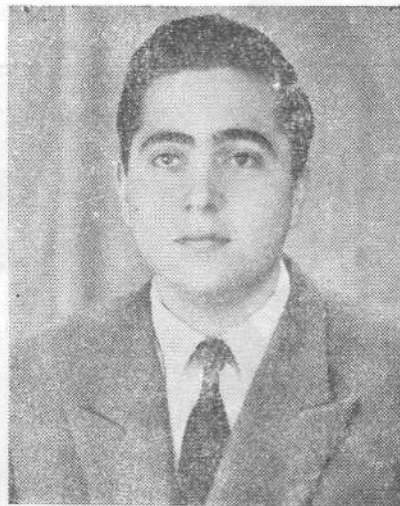
Մարգիւսեան Լիւսի
Ամերիկէն Միջըն վրժ.

Գարմանեան Հիլտան
Ամերիկեան Համալսարան.

Գրիգորեան Մարի
Ամերիկէն Միջըն վրժ.

Բաճալուհեան Յակոբ
Ինկլիշ սքուլ

Խաչատուրեան Սօսէ
Ամերիկէն Միջըն վրժ.

Գրիգորեան Պերն
Մարօնիթ Երկրդ. վրժ.

Եազուպեան Զարեհ
Էլ Սալամ Բոյլճ

Մարտիրոսեան պերն
Պետական Համալսարան

Մինասեան Աւետիս
Մարօնիթ Երկրդ. վրժ.